

РАДИ ЦАРЕВ БОЙНАТА КОЛЕСНИЦА

chitanka.info

Възрастният мъж пристъпи към оградата от лескови пръти, зад която пасеше пъстър табун жребци, кобили и кончета. Облегна се на един от коловете и втренчи поглед в животните. Те се различаваха доста по цвета на козината и по телосложението си. Най-далеч бяха сивите, дребни и късотели, но набити местни коне, нямащи равни на себе си в издръжливостта. По-наблизо пристъпваха едрите и стройни червеникави потомци на докарани от юг жребци и кобили. Тези животни не бяха толкова издръжливи на глад и на студ, но можеха да препускат с бързината на вятъра.

Човекът почувствува, че му става по-зле. Ръцете му обхванаха дървения ствол на кола. Някаква непоносима тежест го караше да се свлича бавно и мъчително към земята. И дори не усети нейната твърдина, защото изпадна в забрава, в безсъзнание.

Свести се и видя главите на четири коня, протегнали се към него през прътите. Познаваше ги отлично — това беше впрягът на бойната му колесница. Изглежда, беше викал без да иска „Ха... Ха... Ха...“ — сигнала, на който бяха обучени и тъй ги беше привлякъл до оградата. Сега те го гледаха напрегнато с големите си очи, където имаше спотаена надежда. Те поемаха жадно мириса му с разширените си тънки ноздри и може би чуваха острите трели на бойните флейти.

— Ех, тича ли ви се — промълви човекът...

Откъм голямата къща с дебели каменни основи, върху които се издигаше дървеният етаж, се дочуха възбудени гласове. Двама високи младежи с руси коси, спуснати до широките рамене, бързаха към баща си.

— Зле ли ти е, татко? — попита единият и коленичи до него. — Боли ли те раната?

Бащата погледна разтревожените им лица, напрегнатите млади тела под ленените туники и изпита болка в сърцето си. Скоро щеше да се пресели в тъмния подземен свят. Нямаше да проследи с бащински поглед възмъжаването им, нямаше да ги види победители в битка, нямаше да помилва внуките си...

— Тежко ми е — отвърна той, — занесете ме у дома и повикайте лечителя...

Младежите го вдигнаха внимателно на ръце, понесоха го към къщата, помогнаха му да легне на лявата си страна върху ложето, покрито с меки еленови кожи. Приготвиха сребърен съд с разреден

мед, конска кръв от вената на черна кобила и козе мляко — прочутото, укрепващо силите, тракийско питие.

Когато дойде лечителят, съблякоха туниката му до кръста. Могъщото тяло на мъжа се беше стопило и ребрата му се брояха. Под дясната мишница се виждаше голяма червена буза. На това място беше влязло в тялото му парче от върха на копие и никой не се беше решил да го извади. Вещите люде казваха, че бъде ли отстранено, ще угасне и животът на човека. Превързваха го с билки и мехлеми, но желязото си стоеше в раната и поддържаше тялото на ранения, сякаш беше ненаситна ламя. И сега побелелият лечител поклати безнадеждно глава, като видя напрегнатата буза. После се наведе и започна да подготвя превъръзката.

— Елис — продума болният, — още колко дни са ми отредили боговете, преди да отпътувам за царството на сенките?...

Лечителят се обърна настрани, опита се да скрие очи от погледите на младежите, прехапа устни.

— Говори, Елис — в гласа на мъжа прозвучаха властни нотки. — Аз съм войник...

— Само боговете знаят точно кога ще идеш при прадедите си, Реметалк... Това може да стане днес, утре или след пет изгрева на слънцето...

— Добре, няма нужда да ме превързваш. Върви си, Елис...

— Нека боговете се смилят над теб, славни Реметалк...

Лечителят се поклони, взе нещата си и излезе от стаята. Двамата младежи стояха прави, отпуснали ръце покрай бедрата си.

— Повикайте по-малките си братя и майка си — нареди бащата.

След малко в широкото преддверие на къщата пред ложето на ранения застанаха двамата големи и двамата му по-малки синове. Високата стройна жена седна в дървеното кресло и гледаше мъжа и синовете си със спотаена мъка. Нейните сини очи се пълнеха със сълзи, които се търкаляха бавно по бузите ѝ.

— Деца мои — продума раненият, — боговете желаят да се преселят в царството на сенките. Нашият род винаги е излизал на бойното поле с една тежка колесница... И никога никой не е бил посрамван от вожда пред другите войници за боязън... Преди деветдесет дни се сражавах с людете на одринския цар. Убих двама неприятели, но и те ме раниха... Да, щастието на бойното поле е

изменчиво... Ту ти се усмихва, ту ти обръща гръб, но го търсете с всички сили и ще го намирате по-често от другите... Грижете се за майка си, за конете и живейте в съгласие един с друг, защото сте едноутробни братя... А сега ме изнесете навън...

Младежите подхваниха баща си, положиха го на нисък стол под лозницата. Изправиха се пред него, готови да изпълняват заповедите му. Наблизо пред входа се тълпяха робите и робините. Те гледаха втренчено господаря си, слухът за близката му кончина ги изпълваше с тревожно любопитство.

— Флейтистите да свирят военната песен, а вие двамата сглобете колесницата...

Четирима роби застанаха наблизо и засвириха строгата, ритмична и мъжествена мелодия, с която траките изпращаха синовете си на бой с враговете. Момчетата дотъркаляха колесницата, прегледаха колелата, смазаха с катран осите, втикнаха дългия ок, на който впрягаха конете. Възрастният воин гледаше с полу затворени очи ловките движения на синовете си, слушаше песента на флейтите.

— Сега доведете конете...

Стройните коне, целите в тръпки от позналото докосване на широките кожени поводи, пристъпваха, извиваха глави, пръхтяха с издути ноздри.

— Просеник и сол — продума раненият.

Подадоха му тънка просена пита и сребърна солница с едро счукана сол. Той разчули хляба на четири къса, посоли ги изобилно и кимна с глава. Синът му доведе първия кон. Това беше червеников хубавец с бели ботуши на двета предни крака. Животното видя просеника в ръцете на стопанина си, протегна внимателно глава, бърните му се сгърчиха и поеха лакомството. Обредът с подхранването на конете продължи под погледите на цялата челяд. Всички разбираха, че войнът се прощава с конете си, с досегашния си живот и трябва да мълчат, за да не пречат.

— Впрегнете ги!

Синовете му заведоха конете към колесницата и ги впрегнаха от двете страни на ока. Хората стегнаха оглавниците на главите, закачиха широките кожени колани за ока. Един от слугите хвани изкосо поводите и погледна към господаря си. Колесницата беше готова. Простата бойна машина очакваше само знак, за да полети напред.

Възрастният мъж откъсна погледа си от тях, очите му бавно започнаха да преминават от лице към лице. Слугите го гледаха предано — не беше лош господар, синовете му с отчаяние — обичаха го, жена му — със спотаена любов.

— Мерсия — промълви той.

Жената се отпусна, хвана ръката му, притисна я до лицето си. Той усети горещите сълзи, които мокреха дланиите му.

— Остани тук на белия свят... Не трябва да идваш с мен в царството на сенките — прошепна мъжът. — Двамата малки имат нужда от крило...

Раненият се вгледа в нейното лице, което беше обичал и каза вече твърдо и властно:

— Поставете ме на колесницата!

Момчетата го вдигнаха все тъй грижливо и покорно, без да мислят за смисъла на странната му повеля. Сложиха го на ниския под, постлан с обработена рунтава зуброва кожа. Мъжът се повдигна бавно, хвана се за високата предница от дебели дъбови дъски, обковани с бронзови плочки, която го беше защищавала от вражеските копия и стрели. Той застана на колене и облегна лакти на протъркания от поводите ръб. Пръстите на отслабналата му ръка посегнаха и хванаха ремъците, които достигнаха до чувствителните музуни на буйните животни. Конете потръпнаха като от удар с камшик. Раненият усети как тялото му се налива със сила — дали не се мамеше, или божовете го бяха съжалели накрая? Той видя да се гърчат мускулите по бутовете на конете и извика дрезгаво:

— Ха... Ха... Ха...!

Човекът познаваше началния мощн тласък, но въпреки това едва не изтърва ръба на предницата. И докато неговите домашни стояха втрещени от изненада, а робът, който държеше поводите, се изправяше, отхвърлен на земята, колесницата полетя по полето пред дома, белязано от дирите на колела.

— Ха... Ха... Ха...!

Мъжът викаше, струваше му се, че продълнва с гласа си и небето, и земята, а в същност звуците достигаха само до ушите на животните. Очите му погълъщаха пак двете ивици бягаща земя отстрани, напрегнатите гърбове на животните, разветите им гравии опашки.

Клепачите му се притвориха и изведнъж пред тях се появиха далечни полуузбравени картини.

Ето, огърлица от наведени копия, която тряба да бъде разкъсана. Остриетата блестят на слънцето като сребърна верига. Одрисите са майстори на боя с копия... Да, но и вайколетите знаят хитrostи. Той беше впрегнал пред четворката два коня с широки гърди, чиито ремъци са закачени направо за предницата на колесницата. Копията се забиват в телата на предните животни, те се вдигат на задните крака, спрени в устрема си от смъртта. След това рухват тежко настрани, повалят копиеносците. Колесничарят откача ремъците им и бойната машина е свободна.

— Ха... Ха... Ха...!

Четирите коня се хвърлят напред, високите колела преминават през телата на съборените врагове, през пожертвуваните предни коне и в редицата от копия се образува проход. Колесницата продължава — за нея няма връщане. Само напред, докато пробие вражеската позиция и се озове далече от копията и стрелите. Това е нейната задача в сражението.

Воинът замахва с копието, удря нечии гърди, пазени от медна броня. Той не обръща глава, но знае, че другите две колесници, които препускат на двадесетина крачки по-назад от двете му страни, ще разширят прохода в бойния ред на одрисите. И ще открият широк път за своите конници и пешаци.

— Ха... Ха... Ха...!

Конете напрягат телата си, препускат с озъбени музуни, готови да хапят, да късат, да бълскат със заострения ок, с гърдите си, защитени с дебели зуброви кожи. Отстрани се мяркат хора, пищят пернати стрели, които се забиват в колесницата, порват хълбока на единия кон, после и на другия. Струи кръв летят във въздуха при всяко усилие на ранените животни, но сега няма време за мислене, за помощ, за състрадание. Трябва да се препуска само напред.

Ето, пред впряга се вижда свободно поле, позицията на враговете остава назад. Неговата работа вече е свършена. Спира колесницата на брега на не голям поток. Единият кон рухва на земята. Напрягал беше до тоя миг и последната си силица, за да помогне на впряга и на господаря си да свършат работата. Воинът скача на земята, отива при него, поставя ръка на врата му. Големите очи на благородното животно

го гледат сега с мълчаливо страдание. От муцуната му се откъсва слабо цвилене, повдига се на предните си крака, протяга глава нагоре и рухва пак по гърди. Човекът покрива главата му с наметалото си, за да не гледа болката в очите му. Силното тяло на животното се разтърска за последен път и се отпуска, сякаш успокоено от докосването на господаря му.

Колесничарят става бавно, отива при другия ранен кон. Стрелата се е забила дълбоко в лопатката му, животното очаква помощ. Човекът взема кожената торбичка от колесницата, приготвя смес от ситно нарязан прахан, цвят от жълт кантарион, бял равнец и хвощ и от жълтеникав мед в лявата си ръка.

Той приближава до животното, издърпва рязко стрелата от пътта, изчаква кръвта да спре и запушва раната с целебната смес. После колесничарят откачва убития кон, отвежда настрами раненото животно и впряга от двете страни на ока по едно от здравите животни, които протягат разтревожено глави към убития си събрат, присвиват уши, цвилят кратко, остро. Раненият кон ще почака тук да свърши битката, тогава щеше да се погрижи за него. Той дръпва поводите и тръгва бавно по продълговатия плосък хълм. Когато стига на билото, поглежда към бойното поле, което беше пресякъл преди малко.

Долу се въртеше гъмжило от хора и коне, а по-насам препускаха пет колесници, които също бяха пробили през линията на враговете. Останалите две не се виждаха. Може би и колесничарите и конете бяха загинали в боя...

Възрастният мъж подскочи рязко в колесницата, прониза го остра болка в раната и далечните видения изчезнаха. Той видя със замъглените си очи гърбовете на животните, които препускаха по пътя. Току-що колесницата беше преминала през дълбока ровина, пресичаща пътя. Отдясно наблизаваше някакъв пън, който приличаше на човек с протегнати ръце. Раненият посегна към копието, закрепено с ремъци за колесницата, издърпа го, насочи острието му, изви се назад, замахна с все сила и хвърли копието. Бронзовият връх се заби дълбоко в прогнилия пън, но свирепа болка под мишницата преряза гърдите му. Тялото му се сгромоляса на пода, пред очите му падна мрак.

Конете, усетили поводите свободни, продължиха да тичат до склона на хълма. После десният жребец ги увлече към своята страна

през полето, колесницата зави назад и тръгна към дома. По средата на пътя я срещнаха конници, които спряха животните и тревожно погледнаха в нея. Възрастният войн лежеше на пода, ленената му туника беше червена от кръв, но гърдите се повдигаха и спускаха равномерно, а лицето не беше бледно и неподвижно като на мъртвец.

— Жив е! Жив е!

Синовете му и слугите слязоха от седлата, разкъсаха туниката и видяха, че от буцата под мишницата, която беше намаляла наполовина, се подава черното острие на желязото, което беше стояло там цели три месеца. Най-големият син поsegна, дръпна го и смъртоносното парче ковано желязо излезе навън, а от раната бликна още кръв и гной. Раненият се сепна от болката, отвори очи, видя надвесените над него млади лица, но не можа да ги познае в първия миг и промълви едва доловимо:

— В царството на сенките ли съм?

Големият син видя слабата руменина, която пробяга по бузите му и извика с разтреперан от вълнение глас:

— Не, отче, не... Желязото излезе от пътта ти, но ти си жив и ще оздравееш... Ще ни водиш в битките с враговете...

Очите на ранения се проясняваха, долавяха багрите на южното небе, синевата в погледите на младежите и накрая въздъхна дълбоко:

— Пригответе се за голям пир довечера, деца мои... Нека пролеем кръвта на големия сив бик пред плочата на бога-конник... Той ме избави от смъртта...

Младежите превързаха раната на баща си с къс от неговата туника. После двамата хванаха поводите на крайните коне от впряга и ги поведоха пешком към дома си. Животните пристъпваха бавно и тържествено, сякаш разбираха какво се е случило.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.